

УДК 811.111'37:159.925.8
 DOI <https://doi.org/10.32782/modernph-2026.5.1>

МУЛЬТИМОДАЛЬНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ КОМПЛІМЕНТУ В АНГЛОМОВНОМУ ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ

Бігунова Наталя Олександрівна,

доктор філологічних наук, професор,
 завідувач кафедри теоретичної та прикладної фонетики англійської мови
 Одеського національного університету імені І. І. Мечникова
 ORCID ID: 0000-0002-9460-9700

Савілова Лариса Володимирівна,

кандидат філологічних наук,
 доцент кафедри теоретичної та прикладної фонетики англійської мови
 Одеського національного університету імені І. І. Мечникова
 ORCID ID: 0000-0002-4506-1769

Статтю присвячено окресленню мультимодальних засобів вираження компліменту в англomовному художньому дискурсі. Мультимодальність розглядається як здатність людини до поєднання декількох способів світопізнання: вербального, візуального, кінетичного тощо. Матеріалом дослідження слугували комунікативні епізоди вираження компліменту, виокремлені із сучасних англomовних романів. Контекстуально-інтерпретаційний аналіз комунікативної взаємодії персонажів англomовного художнього дискурсу засвідчує мультимодальну природу комунікативного акту компліменту. У художній зображеній комунікації невербальні компоненти спілкування, описані в авторському коментарі, мають прагматико-стилістичний потенціал. Невербальні складники інтеракції у художньому дискурсі експлікують вербалізовані кінеми, які несуть основне змістовне навантаження під час вираження компліменту. Візуальні, аудіальні, проксемічні, тактильні, просодичні та інші невербальні характеристики висловлювань компліменту підсилюють той самий зміст, який виражають вербальні засоби, вносять додаткову інформацію, а часом суперечать змісту вербально висловленої інформації. В останньому випадку читач вірить невербалиці. Візуальний канал унаочнюють дієслова «look», «gaze», «stare» у поєднанні з позитивно-оцінними іменниками та з прийменником «with». Іншим мімічним проявом компліменту є посмішка, яку реалізують вербалізовані кінеми «smile», «grin» у поєднанні з прикметниками-кваліфікаторами. Вербалізовані кінеми «beat», «light up» слугують для унаочнення виразу обличчя адресанта компліменту. Проксемічними засобами є наближення до адресата компліменту та торкання його, які свідчать про доброзичливе, дружнє відношення та експлікуються тактильним дієсловом «touch». Експресивність компліменту підсилюється фонаційними засобами, такими як зміни гучності та тембру. Вербалізована кінема «cracking voice» є ознакою сильної схвилюваності мовця, його щирості. Отже, мімічні й жестові дії персонажів, описані автором, маркують ступінь щирості та експресивності адресанта компліменту.

Ключові слова: мультимодальність, невербаліка, художній дискурс, комплімент, вербалізована кінема.

Bigunova Natalia, Savilova Larisa. Multimodal means of expressing compliment in English fictional discourse

The article is devoted to outlining multimodal means of expressing compliments in English-language fictional discourse. Multimodality is viewed as a person's ability to combine several ways of experiencing the world: verbal, visual, kinetic, etc. The empirical data used for the study include communicative episodes of expressing compliments, taken from modern English-language novels. Contextual-interpretive analysis of the communicative interaction of characters in English-language fictional discourse unveils the multimodal nature of compliment communicative act. In depicted communication, nonverbal components of communication, described in the author's commentary, have pragmatic-stylistic potential. Nonverbal components of interaction in fictional discourse are made explicit by verbalized kinemes, which carry the main

content load when expressing a compliment. Visual, auditory, proxemic, tactile, prosodic and other nonverbal characteristics of compliment utterances reinforce the same content expressed by verbal means; introduce additional information; and sometimes contradict the content of verbally expressed information. In the latter case, the reader believes nonverbals. The visual channel is manifested by the verbs “look”, “gaze”, “stare” in combination with positive evaluative nouns and the preposition “with”. Another mimic manifestation of a compliment is a smile, which is realized by the verbalized kinemes “smile, grin” combined with qualifying adjectives. The verbalized kinemes “beam”, “light up” serve to visualize the facial expression of compliment addressee. Proxemic means involve approaching the compliment addressee and touching them, which indicates a benevolent, friendly attitude. They are expressed by the tactile verb “touch”. The expressiveness of the compliment is enhanced by phonation means, such as changes in loudness and timbre. The verbalized kineme “cracking voice” is a sign of the speaker’s strong excitement and sincerity. Thus, the facial and gestural actions of the characters described by the author determine the degree of sincerity and expressiveness of the compliment addressee.

Key words: *multimodality, nonverbal communication, fictional discourse, compliment, verbalized kineme.*

Вступ. Як слушно вказує Р. Сколлон, будь-яке використання мови є мультимодальним [18, с. 386]. Мультимодальність є ознакою будь-якої комунікації і реалізується трьома інформаційними каналами: вербальним, візуальним та просодичним.

Зарубіжні дослідження мультимодальності тексту Дж. Беземера, Г.С. Джевїтта, А. Кендона, Г. Креса, Р. Сколлона, Х. Стокла та ін. підхопили українські дослідники І.А. Бехта та М.А. Карп, Л.Р. Безугла, Я.В. Бистров, О.П. Воробйова, М.Р. Івасишин, І.М. Колегаєва, Л.Л. Макарук, І.П. Попік, І.І. Серякова, Л.В. Солощук та ін.

Інтерес лінгвістів до вивчення мультимодальних засобів дискурсу зумовлений тим, що вони є ціннісним комунікативним механізмом передачі та отримання інформації. Людина сприймає матеріальний світ через п’ять каналів відчуттів: візуальний, аудіальний, ольфакторний, пропріоцептивний (відчуття рівноваги/положення тіла), тактильний, які визначаються як модальні [5, с. 24]. Ольфакторна і тактильна інформація можуть бути передані тільки описово, тоді як зорова та аудіальна інформація мають значно ширшу перспективу відтворення, оскільки таку інформацію можна повідомити словесно або відтворити іншим способом із більшою точністю [6].

Як справедливо зазначає І.І. Серякова, невербальний знак є семіотично значущим: він виконує функцію передачі інформації, а також слугує емоційним кодом, конвенційним знаком соціуму, атрибутом культури та засобом прагматичного впливу в дискурсі [9, с. 540].

Сучасні лінгвістичні студії спрямовані на розкриття зв’язку між мисленнево-мовленневою діяльністю людини та екстралінгвальним

контекстом [12; 20]. Особливо значущими видаються прикладні дослідження взаємодії вербальних та невербальних засобів у певних типах дискурсу, зокрема: Л.Л. Макарук звертається до специфіки реалізації мультимодальності в англomовному масмедійному комунікативному просторі [7]; М.Р. Івасишин досліджує мультимодальність в англomовному коміксі [Івасишин]; Л.Р. Безугла з колегами описують мультимодальну метапрагматику німецькомовного рекламного дискурсу [1]; Ю. Федік опікується мультимодальними засобами маніфестації образу американського політика [10].

О. Воробйова звернулася до явища мультимодальності в англomовному художньому тексті та виокремила три її види: явну (зовнішню), імпліцитну (приховану) та інтегровану. На переконливу думку дослідниці, прояви цих трьох типів мультимодальності кодуються через поєднання модусів (слуховий, візуальний, тактильний), художню імітацію (музикальність, екфразис) та реальну/віртуальну художню дійсність [4, с. 177].

Проте мультимодальні засоби висловлення компліменту в художньому дискурсі ще не ставали об’єктом окремої розвідки. Існує нагальна потреба описати, які візуальні, аудіальні, проксемічні, тактильні, просодичні невербальні знаки маркують висловлення компліменту в персонажній комунікативній взаємодії; чи є вони явними або прихованими; яку функцію вони виконують у художньому дискурсі.

Мета статті – схарактеризувати основні мультимодальні засоби вираження компліменту в англomовному художньому дискурсі.

Об’єктом дослідження слугували комунікативні епізоди художнього дискурсу, в яких

персонажі виражають компліменти. Предметом дослідження виступають невербальні засоби вираження компліменту в англomовному художньому дискурсі. Матеріалом дослідження слугували комунікативні епізоди вираження компліменту, виокремлені із сучасних англomовних романів. Методика дослідження охоплює метод спостереження, мультимодальний дискурс-аналіз та контекстуально-інтерпретаційний аналіз.

Результати. У діалогічній взаємодії комплімент виражається за допомогою вербальних (лексичних, граматичних, стилістичних) та невербальних засобів. Головними лексичними засобами є позитивно-оцінні та афективні прикметники; на граматичному рівні поширені предикативні одиниці *Prn / N + BE + Adj*, *Prn/N + LOOK + Adj*, *What + Adj. + Noun* та *How + Adj*; серед стилістичних засобів слід виділити епітет та гіперболу. Невербальні засоби підсилюють той самий зміст, який виражають вербальні; часом вони вносять додаткову інформацію, яка може суперечити змісту вербально висловленої інформації.

У художній зображеній комунікації комплімент, висловлений у прямому персональному мовленні, часто супроводжується авторським коментарем, який пояснює екстралінгвальну ситуацію: відносини між мовцем та реципієнтом компліменту, ступінь щирості мовця, його іллокутивні наміри. Окрім того, автор описує невербальну поведінку учасників комунікативного акту компліменту. Візуальні, аудіальні, проксемічні, тактильні, просодичні невербальні характеристики висловлювань компліменту характеризуються комунікативною цінністю, виконують функцію підсилення експресивного та емоційного значення компліменту.

Невербальні складники інтеракції у художньому дискурсі експлікують вербалізовані кінеми – слова або словосполучення, які називають кінему, передають інформацію про її пластичну форму й смисловий зміст [8]. Саме вербалізовані кінеми несуть основне змістовне навантаження під час вираження компліменту.

Мову очей виділяють із мімічних знаків як найбільш значущий невербальний засіб. Захопленість і схвильованість адресанта компліменту маркуються авторським описом погляду мовця за допомогою вербалізованих

кінем, які складаються з дієслів *look*, *gaze*, *stare* та позитивно-оцінних прикметників (у випадку з *look*) або прислівників:

«I suppose you're used to lovely food like this all the time», continued Valerie. She gazed at Cressida admiringly. «But you've got such a good figure. I expect you always eat a little of everything, to be polite» [22, с. 92].

Візуальний канал також експлікують дієслова *look*, *gaze*, *stare* у поєднанні з позитивно-оцінними іменниками та з прийменником *with*:

«I've decided we're going to play», said Georgina. «We can make one up. isn't it a brilliant idea? We can rehearse today and do the performance tomorrow. We can have costumes and everything. What do you think?» Her bright blue eyes fixed on Nicola determinedly and Nicola stared back with respect. «All right», she said. «That sounds brilliant» [там само, с. 44].

Довгий погляд є ознакою щирості компліменту:

He gave her a long look. Then, «You're cute», he said, and asked her to go to the movies with him [21, с. 122].

Закриті очі під час дегустації блюда, «мукання» є візуальним та аудіальним проявами компліменту:

«That looks incredible, can I have a taste?» I pushed my plate towards her, and she took a forkful of my food. She put it in her mouth, closing her eyes as she savoured it. «Mmm. That's really, really good» [13, с. 47].

Емоційне напруження стає максимальним, якщо під час вираження компліменту в очах адресанта з'являються сльози, як це відбувається з Ізі, яка висловлює комплімент своїй однокласниці С'юзі, яка перенесла багато горя, але «встояла» і побудувала прекрасну кар'єру:

«...That's what I want. That future. That's why I've had to come and lay it all to rest. Your invitation was incredibly timely, Susie. Thank you».

«You've done stunningly», Izzy said, with tears in her eyes. «You're such a survivor. How can you possibly say you overreacted?» [11, с. 186]

Сльози виступають засобом емоційного вивільнення і створення емоційного контакту.

Відносно міміки слід також згадати посмішку, яка є атрибутом компліменту поза залежністю від ступеня його щирості. Тип посмішки (яскрава, підбадьорююча, ніжна,

ласкава, з полегшенням) уточнюється в авторському коментарі. Наведемо приклад провокативної посмішки під час висловлення компліменту, який надає отримувачці задоволення:

«You look particularly charming today, Wilmet». He smiled down at me in the provocative way I remembered.

I was pleased at his compliment for I always take trouble with my clothes, and being tall and dark I usually manage to achieve some kind of distinction [16, с. 5].

Ступінь інтенсивності посмішки може зростати залежно від емоційного напруження, і в такому разі замість слова *smile* вживається *grin*, як-от у наступному епізоді: Пру оперативним шляхом усунула каплювистість, із приводу чого отримує від приятеля щирий комплімент своєї нової зовнішності, супроводжуваний широкою посмішкою:

Her grey eyes shone. «The stitches came out this morning».

Terry broke into an enormous grin.

«They're great. You look great. Well done» [там само, с. 330].

Висловлювання компліменту супроводжується також описом виразу обличчя адресанта – лице «сяє», «освітлюється». Тут уживаються вербалізовані кінеми *beam, light up*:

Nellie's face was transformed into a beaming smile. «Yer've got a smashing way with words, girl. I wish I'd gone to the same school as you, 'cos then I'd be as clever as you, and understand what ye're talking about all the time» [14, с. 5].

Аналіз *проксемічних* комунікативних компонентів акту компліменту свідчить про тенденцію мінімізувати дистанцію між адресантом компліменту та його реципієнтом. Вираження компліменту характеризується переважно інтимною зоною комунікації, тобто невеликою дистанцією між співрозмовниками, що ілюструє спілкування двох подруг на вечірці:

«Suze!» I hurry towards her and give her a huge hug. «You look amazing!»

«I'm feeling great!» says Suze [15, с. 239].

До речі, наданий приклад також містить вербалізовану кінему «give a hug», яка є засобом відтворення *тактильного* каналу комунікації.

Якщо комплімент є щирим, активно використовуються торкання, які свідчать про доброзичливе, дружнє відношення до об'єкта

компліменту. Торкання слугують для підтримки контакту з отримувачем компліменту, для експлікації «батьківського», «протекційного» відношення до нього. Вербалізованою кінемою у цьому разі служить тактильне дієслово *touch*, як, наприклад, у ситуації висловлення широкого компліменту щодо вечірньої сукні від скандально відомого модельєра:

«Well», says Christina. «I'll be honest. When you told me you were wearing a creation by young Mr Kovitz, I was a little worried. But this...» she touches a tiny bead. «I'm impressed» [там само, с. 347].

Ще один тактильний прояв компліменту – поцілунок, що ілюструє комплімент Летті на адресу приятеля (прийнятий із задоволенням і з компліментом у відповідь):

«Hello, Lin, you fat bastard», Lettie said, giving me a kiss on the cheek. «You're really beefing out, aren't you, son?»

«You look good, too», I replied, smiling at the pleasure of seeing her [17, с. 528].

Таким чином, у плані проксемики і таксемики під час вираження компліменту спостерігається тенденція мінімізувати дистанцію між співрозмовниками, торкатися до об'єктів оцінки і/або співрозмовника. Подібні жести є симптоматичними, тобто такими, що свідчать про емоційний стан мовця.

Експресивність компліменту підсилюється *просодичними* засобами, зокрема *фонаційними*, такими як зміни гучності та тембру. «Художньому дискурсі *голосові трансформації* (шепіт, вигук) схвильованого адресанта компліменту передаються вербалізованою кінемою *voice*. Такі вербалізовані кінеми, як пониження голосу, шепіт, надають компліменту інтимного, довірчого характеру, ком у горлі – характерна ознака сильного здивування, захоплення мовця:

She's wearing a dress I've never seen before.

«How do I look?» She whirls around, her whole face radiant. I get a big whiff of sour perm and heavy perfume smell.

I open my mouth, but no words come out.

«I got my hair done. Didn't you see my note?»

«Mom». The words are frozen in my chest.

«It's beautiful». My voice cracks [13, с. 62].

Вербалізована кінема *cracking voice* – ознака сильної схвильованості мовця, його щирості:

«You've got the biggest heart of anyone I've ever met», he said to Jamie, his voice cracking [19, с. 105].

Голосові трансформації зображуються автором за допомогою іменника *voice* і прикметників емоційно-оцінної семантики, які визначають його і виконують стилістичну роль епітета. Під час вираження компліменту «затишний, довірчий» голос підсилює щирість компліменту:

Keith said in a cosy confidential voice, «I believe we're going to be great friends, Wilmet. I think you're very nice – and very attractive, too, if you'll excuse my mentioning it?» [16, с. 233].

З іншого боку, невербаліка може, навпаки, сигналізувати про нещирість компліменту. У такому разі позитивний вербальний текст супроводжується описом невербальних проявів зі значенням негативного ставлення: вербалізовані кінеми вносять додаткову інформацію, яка суперечить змісту вербальної. У разі такого протиріччя читач вірить невербаліці: вона експлікує справжні почуття комунікантів. Прикладом може слугувати епізод, у якому Седі з жахом сприймає нову зачіску сина, якого постригла її свекруха. Спочатку вона від жаху закриває собі рукою рот (*crush my hand to my mouth*), говорить дуже повільно (*I say slowly*) і, щоб не засмутити дитину, силує себе посміхнутися (*force myself to smile*) і виразити комплімент зміні його зовнішності:

«Rona cut my hair. She said I looked like a gypsy».

I crush my hand to my mouth, horrified. The audacity! «Granny cut your hair?» I say slowly, in disbelief.

«What's wrong, Mummy?» Danny looks anxious.

I force myself to smile, not wanting to upset him. «Nothing, sweetie. It looks very smart» [23, с. 141].

Отже, опис невербальної поведінки адресанта компліменту дає змогу розпізнати його істинне ставлення до об'єкта оцінки і його наміри відносно цього об'єкта.

Контекстуально-інтерпретаційний аналіз комунікативної взаємодії персонажів англійського художнього дискурсу засвідчує мультимодальну природу комунікативного

акту компліменту. «художній зображеній комунікації невербальні компоненти спілкування, описані в авторському коментарі, мають прагматико-стилістичний потенціал.

Невербальні складники інтеракції у художньому дискурсі експлікують вербалізовані кінеми, які несуть основне змістовне навантаження під час вираження компліменту. Візуальні, аудіальні, проксемічні, тактильні, просодичні та інші невербальні характеристики висловлювань компліменту підсилюють той самий зміст, який виражають вербальні засоби, вносять додаткову інформацію, яка часом суперечить змісту вербально висловленої інформації. В останньому випадку читач вірить невербаліці.

Висновки. Поняття мультимодальності ґрунтується на здібності людини до поєднання різноаспектних шляхів світопізнання: вербального, візуального, кінетичного. Проведене дослідження свідчить про те, що в художньому дискурсі важливим компонентом залучення читача до декодування інформації про відносини між мовцем та реципієнтом компліменту, ступінь щирості мовця, його іллокутивні наміри, є опис не лише його вербальної, а й невербальної поведінки. До семіотичних ресурсів, окрім мовлення, належать гучність та темп голосу, погляд, міміка, жести адресата тощо. Номінація невербальних знаків, таких як «погляд», «торкання», «посмішка», «поцілунок», відбувається вербалізованими кінемами. Мімічні й жестові дії персонажів, описані автором, маркують ступінь щирості та експресивності адресанта компліменту.

Явище мультимодальності інтегрує безліч перспектив, шляхів мислення та можливих підходів. Існує потреба в аналізі та описі усього спектру засобів, використовуваних мовцями з комунікативною метою в різних царинах, та визначення ролі різномодусних одиниць у побудові певних значень. Невичерпним джерелом соціокультурних та психолінгвальних досліджень мислення, мови, мовлення постає прагматико-стилістичний потенціал мультимодальних ресурсів в англійському художньому дискурсі.

Література:

1. Безугла Л., Криворучко С., Бербенець Д. Мультимодальна метапрагматика німецькомовного рекламного дискурсу. *Вісник ХНУ імені В.Н. Каразіна. Серія «Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов»*. 2023. Вип. 98. С. 7–14. DOI: <https://doi.org/10.26565/2786-5312-2023-98-01>
2. Бехта І., Карп М.А. Мультимодальні засоби когезії та когерентності у сучасних літературних казках: теоретико-методологічна інтерпретація. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія»*. 2014. Вип. 13. С. 87–90.

3. Вашило О., Андрусів Ю. Мультиmodalність сучасного англомовного рекламного тексту. *Advanced Linguistics*. 2024. Вип. 14. Р. 48–55. DOI: <https://doi.org/10.20535/2024.14.315521>
4. Воробйова О. Спокушання музикою: емоційна аура музичних мотивів у художній прозі (когнітивний етюд). *Світ емоцій у дзеркалі когніції: мова, текст, дискурс* : тези доповідей Круглого столу, присвяченого ювілею проф. О.П. Воробйової, 27 вересня 2012 р. Київ, 2012. С. 34–50.
5. Івасишин М.Р. Мультиmodalність англомовного коміксу: лінгвальний і екстралінгвальний виміри : дис. ... канд. філол. наук. Івано-Франківськ, 2019. 404 с.
6. Колегаєва І. Поліmodalність відчуттів у дзеркалі полікодності тексту, або Ще раз про антропоцентризм у лінгвістиці. *Записки з романо-германської філології*. 2015. Вип. 2(35). С. 105–112. DOI: [https://doi.org/10.18524/2307-4604.2015.2\(35\).73115](https://doi.org/10.18524/2307-4604.2015.2(35).73115)
7. Макарук Л.Л. Мультиmodalність сучасного англомовного масмедійного комунікативного простору : дис. ... д-ра філол. наук. Запоріжжя, 2019. 635 с.
8. Попік І.П. Вербальна та невербальна комунікація (на матеріалі публікацій А. Піза). *Записки з романо-германської філології*. 2018. Вип. 1. С. 159–165. DOI: [https://doi.org/10.18524/2307-4604.2018.1\(40\).137073](https://doi.org/10.18524/2307-4604.2018.1(40).137073)
9. Сєрякова І.І. Невербальний семіозис у дискурсі. *Multidisciplinary academic research and innovation: the proceedings of the XXVII International Science Conference*. Amsterdam. May 25–28, 2021. С. 539–541.
10. Федік Ю.М. Мультиmodalні засоби маніфестації образу політика (на матеріалі американських масмедійних карикатур) : дис. ... докт. філос. Луцьк, 2024. 277 с.
11. Barr E. Out of my depth: London: Headline Review, 2007. 408 p.
12. Bezemer J., Jewitt C. Multimodality: A Guide for Linguists. *Research Methods in Linguistics* / ed. Litosseliti, L. 2nd Ed. Bloomsbury Publishing: New York, 2018. P. 1–18.
13. Cohen J. Getting away with it. London: Headline Review, 2010. 599 p.
14. Jonker J. I'll be your sweetheart. London: Headline, 2005. 406 p.
15. Kinsella S. Shopaholic ties the knot. London: Black Swan, 2002. 394 p.
16. Pym B. A glass of blessings. London: Virago, 2009. 277 p.
17. Roberts G.D. Shantaram. London: Abacus, 2008. 933 p.
18. Scollon R. Multimodality and the language of politics. *Encyclopedia of language and linguistics*. 2nd ed. / Ed. Yu.I. Alexandrov et. al. Vol. 9. Oxford: Elsevier, 2006. P. 386–387.
19. Sparks N. A walk to remember. New York – Boston. Grand Central Publishing. 2000. 153 p.
20. Stöckl H. Linguistic multimodality – multimodal linguistics: a state-of-the-art sketch. *Multimodality: Disciplinary Thoughts and the Challenge of Diversity* / ed. J. Wildfeuer, et. al. Berlin, Boston: De Gruyter, 2020. P. 41–68. DOI: <https://doi.org/10.1515/9783110608694-002>
21. Trollope J. The Men and the Girls. London: Black Swan, 1993. 319 p.
22. Wickham M. The Tennis Party. London: Black Swan, 1996. 336 p.
23. Williams P. How to be Married. London: Headline Review, 2010. 376 p.

References:

1. Bezuhla, L., Kryvoruchko, S., Berbenets, D. (2023). Multymodalna metaprahmatyka nimetskomovnoho reklamnoho dyskursu [Multimodal metapragmatics of German-language advertising discourse]. *Visnyk KhNU imeni V.N. Karazina. Seriya: Inozemna filolohiia. Metodyka vykladannia inozemnykh mov – Bulletin of the V.N. Karazin KhNU. Series: Foreign Philology. Methodology of teaching foreign languages*, 98, 7–14. <https://doi.org/10.26565/2786-5312-2023-98-01> [in Ukrainian].
2. Bekhta, I., Karp, M.A. (2014). Multymodalni zasoby kohezii ta koherentnosti u suchasnykh literaturnykh kazkakh: teoretyko-metodolohichna interpretatsiia [Multimodal means of cohesion and coherence in modern literary fairy tales: theoretical and methodological interpretation]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriya: Filolohiia – Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Series: Philology*, 13, 87–90. [in Ukrainian].
3. Vashchylo, O., Andrusiv, Yu. (2024). Multymodalnist suchasnoho anhlovnoho reklamnoho tekstu [Multimodality of modern English advertising text]. *Advanced Linguistics*, 14, 48–55. <https://doi.org/10.20535/2024.14.315521>
4. Vorobiova, O. (2012). Spokushannia muzykoiu: emotsiina aura muzychnykh motyviv u khudozhnii prozi (kohnityvnyi etiud) [Seduction by music: the emotional aura of musical motifs in literary prose (cognitive study)]. *Svit emotsii u dzerkali kohnitsii: mova, tekst, dyskurs – The world of emotions in the mirror of cognition: language, text, discourse: abstracts of the reports of the Round Table dedicated to the anniversary of Prof. O.P. Vorobyova*, 34 – 50. [in Ukrainian].
5. Ivasyshyn, M.R. (2019). Multymodalnist anhlovnoho komiksu: lnhvalnyi i ekstralnhvalnyi vymiry [Multimodality of English-language comics: lingual and extralingual dimensions]: PhD thesis in Philology. Івано-Франківськ. [in Ukrainian].

6. Kolehaieva, I. (2015). Polimodalnist vidchuttiv u dzerkali polikodovosti tekstu, abo shche raz pro antropotsentryzm u lnhvistytsi [Polymodality of sensations in the mirror of the polycode of the text, or once again about anthropocentrism in linguistics]. *Zapysky z romano-hermanskoj filolohii – Notes on Romance-Germanic Philology*, 2 (35), 105–112. [in Ukrainian]. [https://doi.org/10.18524/2307-4604.2015.2\(35\).73115](https://doi.org/10.18524/2307-4604.2015.2(35).73115)
7. Makaruk, L.L. (2019). Multymodalnist suchasnoho anhlovnoho masmediinoho komunikatyvnoho prostoru [Multimodality of the modern English-language mass media communicative space]: PhD thesis in Philology. Zaporizhzhia. [in Ukrainian].
8. Popik, I. P. (2018). Verbalna ta neverbalna komunikatsiia (na materialy publikatsii A. Piza) [Verbal and non-verbal communication (based on the publications of A. Pease)]. *Zapysky z romano-hermanskoj filolohii – Notes on Romance-Germanic Philology*, 1, 159–165. [https://doi.org/10.18524/2307-4604.2018.1\(40\).137073](https://doi.org/10.18524/2307-4604.2018.1(40).137073) [in Ukrainian].
9. Sieriakova, I.I. (2021). Neverbalnyi semiozys u dyskursi [Nonverbal semiosis in discourse]. *Multidisciplinary academic research and innovation: the proceedings of the XXVII International Science Conference*, 539–541. [in Ukrainian].
10. Fedik, Yu.M. (2024). Multymodalni zasoby manifestatsii obrazu polityka (na materialy amerykanskykh masmediinykh karykatur) [Multimodal means of manifestation of the image of a politician (based on American mass media cartoons)]: PhD thesis in Philology. Lutsk [in Ukrainian].
11. Barr, E. (2007). *Out of my depth*. London: Headline Review.
12. Bezemer, J., Jewitt, C. (2018). Multimodality: A Guide for Linguists. *Research Methods in Linguistics* / ed. Litosseliti, L. 2nd Ed. Bloomsbury Publishing: New York, 1–18.
13. Cohen, J. (2010). *Getting away with it*. London: Headline Review.
14. Jonker, J. (2005). *I'll be your sweetheart*. London: Headline.
15. Kinsella, S. (2002). *Shopaholic ties the knot*. London: Black Swan.
16. Pym, B. (2009). *A glass of blessings*. London: Virago.
17. Roberts, G.D. (2008). *Shantaram*. London: Abacus.
18. Scollon, R. (2006). Multimodality and the language of politics. *Encyclopedia of language and linguistics*. 2nd ed. / Ed. Yu.I. Alexandrov et. al., 9, 386–387.
19. Sparks, N. (2000). *A walk to remember*. New York – Boston. Grand Central Publishing.
20. Stöckl, H. (2020). Linguistic multimodality – multimodal linguistics: a state-of-the-art sketch. *Multimodality: Disciplinary Thoughts and the Challenge of Diversity* / ed. J. Wildfeuer, et.al. Berlin, Boston: De Gruyter, 41–68. <https://doi.org/10.1515/9783110608694-002>
21. Trollope, J. (1993). *The Men and the Girls*. London: Black Swan.
22. Wickham, M. (1996). *The Tennis Party*. London: Black Swan.
23. Williams, P. (2010). *How to be Married*. London: Headline Review.

Дата першого надходження статті до видання: 30.12.2025

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 16.01.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 06.04.2026